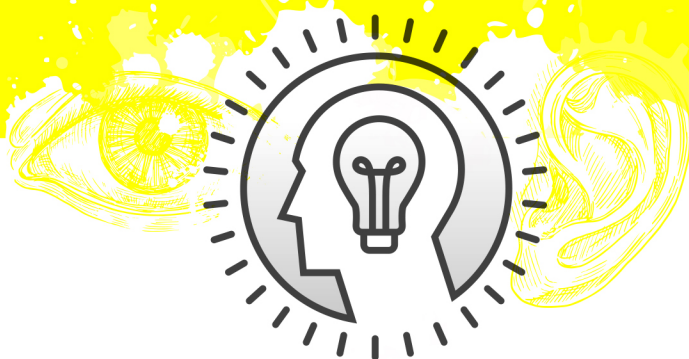

...

Narzędzio wnik

– ***Kultura*** dla wszystkich
O dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Wrocław 2019 / Publikacja bezpłatna

FUNDACJA
KATARYNKA

Wydawca:

Fundacja „Promyk Słońca”

ul. Złota 61/100, 00-819 Warszawa

Fundacja na Rzecz Rozwoju Audiodeskrypcji KATARYNKA

ul. Grabiszyńska 241 E, 53-234 Wrocław

Opracowanie: **Justyna Mańkowska / Anna Jeżowska – Siwek**

WROCŁAW
ROZMAWIA

Publikacja przygotowana w ramach zadania finansowanego ze środków Gminy Wrocław.

www.wroclaw.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

**[KULTURA
DOSTĘPNA]**

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ze środków Funduszu Kultury pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Dofinansowano ze środków PFRON w dyspozycji MOPS Wrocław.

Kultura dla wszystkich

– ta idea tli się w naszej głowie
od dawna.

Wiemy, że jest możliwa, jeśli tylko zrobimy pierwszy krok. Bo dostępność to dynamiczna droga. Nie załatwimy wszystkiego od razu w naszej instytucji, organizacji czy miejscu kultury.

Wiemy, że liczba rzeczy, które trzeba zmienić i zrobić, by udostępnić kulturę, może wprawić w zwątpienie.

Dlatego przygotowaliśmy narzędziownik, który pokazuje metody i środki.

Ma inspirować, a nie wskazywać na wymogi.

Narzędziownik

to krótka publikacja dla pracowników instytucji kultury, edukatorów i animatorów, którzy chcą tworzyć kulturę bez barier, ale nie wiedzą, od czego zacząć.

Znajdziecie tu Państwo informacje, jakie istnieją narzędzia dostępności, do kogo się zwrócić, by je wykorzystać, a także jakie koszty się z nimi wiążą i na co zwrócić uwagę.

Chcemy też zainspirować Was tym, co robią inni – we Wrocławiu i innych miastach.

Przeczytajcie, wejdźcie na ich stronę. Poczujcie, że zmiana jest w zasięgu ręki – także na Waszym festiwalu, wystawie, warsztacie.

Publikacja jest wynikiem potrzeb instytucji kultury, które brały udział w projekcie „Kultura dla wszystkich”, gdzie instytucje z Wrocławia wdrażały dostępność i organizowały dostępne wydarzenia.

Justyna Mańkowska

Fundacja „Katarynka”

Anna Grabowska

Fundacja „Promyk Słońca”

...

Narzę dzio wnik

...

Strona internetowa bez barier

Strona internetowa to pierwsze źródło informacji dla osób z niepełnosprawnościami.

Aby ze strony mogły korzystać np. osoby z niepełnosprawnością słuchu i wzroku, musi ona spełniać Standardy WCAG 2.1 AA.

Jak?

Taniej i prościej zrobić nową stronę internetową, niż dostosowywać istniejącą. Dlatego, jeśli planujesz przebudowę lub zmianę strony www, pomyśl o dostępności już na etapie rozeznania rynku/przetargu.

Nie zapomnij też o sekcji, w której zbierzesz informacje o dostępności, tak, by gość niepełnosprawny nie musiał skakać po całej stronie.

Kto?

Najlepiej jak projekt konsultują tyfloinformatycy.

Nie każdy informatyk specjalizuje się i zna na dostępności.

Za ile?

Dostępna strona może kosztować od 3 do 10 tysięcy złotych. Audyt strony internetowej to koszt około 4 tysięcy złotych.

...

Asystenci

W dostępności najważniejszy jest człowiek!

Dlatego zrekrutuj asystentów.

Będą oni mogli wspierać osoby z niepełnosprawnościami w dotarciu do instytucji czy na wydarzenie. Mogą odpowiedzieć lub wyjaśnić, co dzieje się na wydarzeniu lub wystawie.

Jak?

Dobrze sprawdza się wolontariat.

Przeszkol jednak swoich wolontariuszy z obsługi i wspierania osób z niepełnosprawnościami.

Kto?

Skorzystaj z projektów asystenckich fundacji:
Eudajmonia, Promyk Słońca, Imago.

Za ile?

Godzina pracy asystenta to ok. 30 – 40 złotych.

...

Przeszkolona kadra

Dostępność to ludzie.

Odbiorcy z niepełnosprawnościami deklarują, że nic nie zastąpi im oprowadzania z przewodnikiem lub warsztatów z edukatorem. Szkolenie kadry jest relatywnie tanie i wprowadzi trwałe zmiany do Twojej instytucji.

Jak?

Przeszkol pion obsługi klienta, ochronę, wolontariuszy z savoir-vivre'u

Edukatorów i dział programowy dodatkowo z udostępniania oferty dla odbiorców z niepełnosprawnościami. Kompleksowe szkolenie trwa około 2 dni.

Kto?

Najlepiej, jeśli szkolenie prowadzą eksperci

z niepełnosprawnościami. Bo, oprócz posiadania wiedzy merytorycznej, są też użytkownikami proponowanych rozwiązań.

Szkolenia prowadzą fundacje zajmujące się dostępnością.

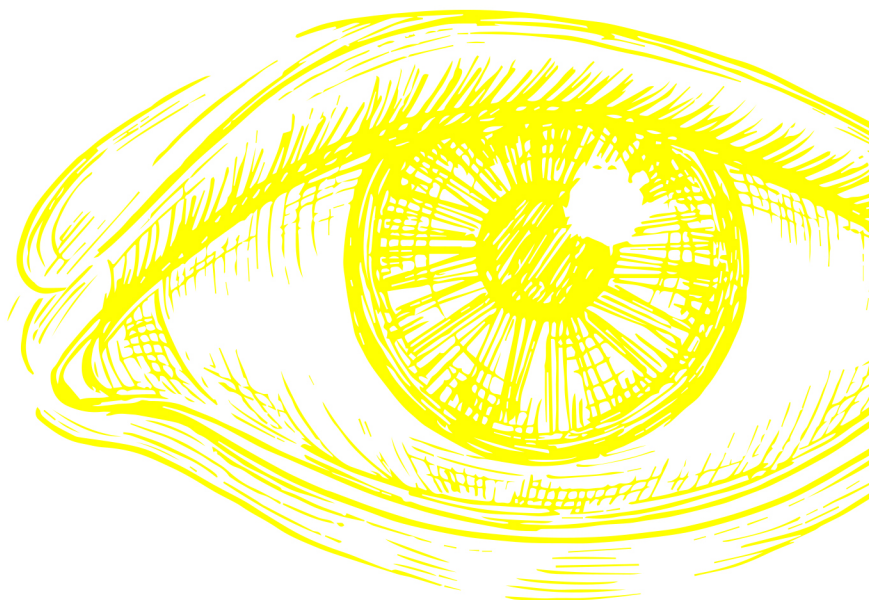
Za ile?

Profesjonalne szkolenia kosztują od 2 tysięcy złotych.

Osoby

z niepełnosprawnością

wzroku

...

Audiodeskrypcja

Co to jest?

To werbalny opis treści wizualnych i audiowizualnych

dla osób niewidomych, aby w pełni mogły korzystać z wydarzenia kulturalnego.

Audiodeskrypcja jest potrzebna w kinie, w teatrze, w muzeum, w plenerze podczas wydarzenia na żywo.

W kinie i teatrze: Lektor opisuje to, co dzieje się na ekranie lub na scenie pomiędzy dialogami. Audiodeskrypcja tworzy całość z filmem lub spektaklem.

Muzeum i galerie: Audiodeskrypcja jest osobną narracją

Jak?

Tekst – Najlepiej zleć napisanie go ekspertom.

Gotowe skrypty konsultują osoby z niepełnosprawnością wzroku.

Audiodeskrypcję do obiektów muzealnych lub dzieł sztuki piszą też kuratorzy lub edukatorzy – pracownicy instytucji, którzy odbyli kurs z audiodeskrypcji.

Nagranie – Nagraj lektora – w przypadku audiodeskrypcji filmowej lub muzealnej do wystawy stałej. Zajmują się tym wyspecjalizowane fundacje albo studia nagrań.

Uwaga: Audiodeskrypcja podczas spektaklu jest czytana ZAWSZE na żywo. Podobnie audiodeskrypcja podczas wydarzenia plenerowego.

Odbiór – Wypożycz specjalne odbiorniki (np. takie jak do tłumaczenia symultanicznego). Można wynająć je w fundacji lub w specjalistycznej firmie.

W muzeum podczas oprowadzania przewodnik może odczytać lub opowiedzieć audiodeskrypcję na żywo. **Nagrania mogą być też prezentowane w formie audioprzewodnika lub zamieszczone na stronie www.**

UWAGA: Jeśli organizujesz pokaz filmu z audiodeskrypcją, zapytaj dystrybutora o licencję na wybrany film oraz o nośnik z dostosowaniem. **Wiele nowych polskich filmów ma już audiodeskrypcję.** Fundacje mogą mieć dostosowania, ale prawa do pokazu uzyskasz u dystrybutora.

Kto?

Audiodeskrypcje tworzą fundacje. Są już także profesjonalni audiodeskrypcy. Upewnij się, że ich praca jest dobrej jakości.

Za ile?

Audiodeskrypcja filmowa (napisanie tekstu i nagranie)
– od 2,5 do 4 tysięcy zł., w zależności od długości filmu

Audiodeskrypcja na żywo (z wynajęciem odbiorników)

– od 1,5 do 4,5 tysięcy zł., w zależności od długości wydarzenia

Wynajem odbiorników:

– od 700 do 1200 zł.

(w zależności od ilości odbiorników i miasta)

Audiodeskrypcja muzealna (tekst, konsultacja, nagranie)

– od 250 do 350 zł. za jeden obiekt/dzieło sztuki

...

Pomoce dotykowe

Bardzo dobrze uzupełniają audiodeskrypcję podczas oprowadzań i warsztatów muzealnych.

Dla osób niewidomych jest to nieodzowny element zwiedzania.

Jak?

Najlepiej, gdy niewidomi mogą dotykać oryginałów.

By były bezpieczne, używa się do tego cienkich rękawiczek, np. chirurgicznych.

Dobrym rozwiązaniem są też makiety. To trójwymiarowe modele obiektów pomniejszone w skali

Można także stworzyć tyflografiki. Mogą wtedy stanowić estetyczne uzupełnienie ekspozycji. To płaskie obiekty

z wypukłościami, które odwzorowują najważniejsze elementy graficzne dzieła.

Mogą być tworzone przez specjalistyczną firmę np. techniką termowyrzewaną, podobnie jak reliefy. Mogą wtedy stanowić estetyczne uzupełnienie ekspozycji. **Często edukatorzy tworzą też własne tyflografiki.** Są mniej trwałe, ale tańsze i bardziej użyteczne.

Kto?

Trwałe makiety lub druk 3D wykonują profesjonalne firmy.

Tyflografiki muzealne z powodzeniem mogą wykonać edukatorzy. Są unikalne, tanie i użyteczne.

Za ile?

Dotykanie oryginałów jest bezkosztowe. Zrobienie makiety to koszt kilku tysięcy złotych. Podobnie tyflografiki.

Pierwsza jest najdroższa – kolejne kopie tej samej tyflografiki to już koszt kilkuset złotych.

Stworzenie własnej tyflografiki to tylko koszt materiałów.

...

Publikacje w alfabecie braille'a

Niektóre osoby niewidome (głównie te od urodzenia) posługują się alfabetem

punktowym. Jeśli chcesz by miały dostęp do Twoich przewodników i publikacji, wydrukuj je w alfabecie braille'a.

Możesz jednak zrezygnować z tabliczek braille'owskich przy obiektach muzealnych i dziełach sztuki. Niewidomy odbiorca raczej nie odnajdzie ich w przestrzeni.

Jak?

Pamiętaj, że publikacje są zazwyczaj formatu A4,

a druk jednostronny. Publikacja brajlowska jest grubsza niż czarnodrukowa, bo mieści tylko 860 znaków na stronie.

Wystarczy jednak kilka zamiast kilkuset egzemplarzy.

Tylko niektóre osoby z niepełnosprawnością wzroku znają alfabet braille'a.

Kto?

Drukiem zajmują się tyflospecjaliści. Jest ich niewielu na rynku.

Za ile?

Jedna strona druku brajlowskiego z dostosowaniem to cena 10 – 13 zł. Obowiązuje jednak minimalna kwota zamówienia np. od 100 zł. (w zależności od firmy).

Osoby z niepełnosprawnością słuchu

...

Tłumaczenie na język migowy

Osoby G/głuche posługują się innym językiem.

To polski język migowy (PJM). Dlatego, zapraszając je do swojej instytucji, zapewnij tłumacza PJM.

Tłumaczenie jest niezbędne podczas oprowadzania muzealnego, konferencji, spotkania przed i po seansie filmowym, podczas spektaklu.

Jak?

Podczas wydarzeń dłuższych niż 2 godziny, zapewnij dwóch tłumaczy. Pamiętaj, że tłumacz powinien być dobrze widoczny i oświetlony.

Dla muzeum możesz stworzyć przewodnik video i nagrać tłumaczenie migowe. Podobnie z krótkimi zaproszeniami video do mediów społecznościowych i na stronę www.

Kto?

Powinien to być tłumacz profesjonalny, np. członek Stowarzyszenia Tłumaczy Polskiego Języka Migowego.

Często tłumaczami zostają także dzieci Głuchych rodziców, czyli CODA.

Za ile?

Od 150 do 250 zł. za godzinę.

Pamiętaj, że przy tłumaczeniu spektaklu lub filmu musisz doliczyć także koszt interpretacji.

...

Pętla indukcyjna

Pomaga lepiej i wyraźniej słyszeć mowę, dźwięk filmu, czy koncert.

Pętla wspomaga słyszenie osób z implantami ślimakowymi i aparatami słuchowymi, które posiadają cewkę indukcyjną.

Z pętli można korzystać w kinie, muzeum, podczas koncertu, na konferencji, przy kasie czy w kościele.

Jak?

Podczas wydarzeń zainstaluj przenośną pętlę indukcyjną.

Pamiętaj, żeby oznaczyć obszar działania pętli indukcyjnej. Oznacz go granatową planszą z symbolem przekreślonego ucha i literą T.

W zasięgu pętli wskaż miejsce osobom z niepełnosprawnością słuchu

Jeśli możesz, podczas modernizacji pomieszczeń zainstaluj pętlę stacjonarną. Dzięki temu nie będzie potrzeby kolejnych instalacji.

Możesz udostępniać także pętle naszyjne. Osoba mówiąca trzyma nadajnik – mikrofon. Odbiorca ma na szyi mały przewód.

Kto?

Pętle instalują i obsługują przeszkoleni specjaliści.

Nie wystarczy kupić pętlę, by wiedzieć, jak ją obsługiwać.

Za ile?

Od 1,200 zł. – instalacja przenośnej pętli na wydarzenie
–do kilku tysięcy podczas dużego koncertu

Od 4,000 zł. – instalacja pętli stacjonarnej

Od 1,600 zł. – instalacja pętli w punkcie obsługi

Od 11,000 zł. – zakup zestawu 10 pętli naszyjnych z ładowarką i nadajnikiem z mikrofonem

Od 700 zł. – wynajęcie zestawu pętli naszyjnych

...

Systemy FM

To urządzenie wspomaga słyszenie użytkowników aparatów słuchowych.

Można je wykorzystać podczas konferencji, warsztatów, wykładów, oprowadzania.

Jak?

Przewodnik w muzeum lub prelegent mówi do mikrofonu, trzymając nadajnik. **Osoba z niepełnosprawnością słuchu korzysta z odbiornika doczepianego do aparatu słuchowego** lub łączącego się z systemem FM przez bluetooth.

Kto?

Konsultanci instalujący pętlę muszą posiadać odpowiednie, profesjonalne szkolenie. Nie wystarczy zakupić pętlę, by dobrze ją obsługiwać.

Za ile?

Od 1,500 do 4,500 zł.

...

Napisy dla niesłyszących

Napisy są niezbędne dla osób, które słyszą słabo lub straciły słuch, ale znają język polski.

Są wykorzystywane w filmach, multimedialnych i spektaklach teatralnych. Napisy dla niesłyszących to zapis wypowiedzi bohaterów.

Dodatkowo wypowiedzi głównych bohaterów są oznaczane odpowiednim kolorem, pojawiają się też informacje o dźwiękach i muzyce.

Jak?

Napisy powinny być wyświetlane na dole ekranu. Jeśli napisy angielskie znajdują się na dole, można wyświetlić napisy dla niesłyszących na górze.

Kto?

Napisy dla niesłyszących, inaczej napisy rozszerzone, **wykonują fundacje i wyspecjalizowani twórcy napisów.**

Za ile?

Ok 120 zł za 10 minut filmu, czyli tzw. akt filmowy.

TRANSKRYPCJA

Jeśli nie jesteś w stanie dołożyć napisów do filmu, instalacji video, spektaklu, możesz zapis wypowiedzi umieścić w formie transkrypcji. To po prostu plik tekstowy.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną

...

Tekst łatwy do czytania i rozumienia

Inaczej ETR, czyli Easy To Read . Taki tekst jest krótszy, używa się w nim łatwiejszego słownictwa i nieskomplikowanej składni.

W tekście łatwym unika się specjalistycznego słownictwa i objaśnia trudniejsze terminy. Do tekstu dołączone są proste ilustracje lub symbole, które ilustrują i wyjaśniają przekaz.

Jak?

Przygotuj osobną broszurę - napisz ją jasnym i prostym językiem. Używaj krótkich zdań. Dołącz symboliczne ilustracje. **Najlepiej, jeśli tekst zostanie przeczytany przez co najmniej 1 osobę z niepełnosprawnością intelektualną,** która potwierdzi, że jest on łatwy do czytania i zrozumienia. Jeśli spełnisz europejskie normy ETR, przy tekście możesz umieścić europejskie logo, oznaczające, że tekst jest napisany w sposób łatwy.

Kto?

Najlepiej zgłosić się do specjalistów z Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością

Intelektualną albo innej organizacji, działającej na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną.

...

Osoby ze spektrum autyzmu

Przedprzewodnik.

Bardzo potrzebują go osoby w spektrum autyzmu.

Przedprzewodnik opisuje, czego mogą spodziewać się w instytucji i jak przygotować się do wizyty.

Jak?

W przewodniku powinny znaleźć się informacje, jak trafić do instytucji, jak się w niej poruszać, gdzie znaleźć kasy, szatnie i przewodników, czego się można spodziewać na wystawie lub podczas spektaklu – np. głośnych dźwięków czy intensywnego światła.

Ważne, by znalazły się tam także zdjęcia, które dosłownie wskazują opisane w przewodniku miejsca i sytuacje.

Kto?

Przedprzewodniki tworzą wyspecjalizowane fundacje.

...

Miejsce wyciszenia

To miejsce odpoczynku od gwaru, tłumy, światła, zbyt natężonych dźwięków.

Miejsce, gdzie osoba z nadwrażliwością na bodźce może się uspokoić i wyciszyć emocje.

Jak?

Może to być osobny pokój lub wydzielone (np. za pomocą kotar) z ogólnodostępnej przestrzeni miejsce, w którym jest cicho, światła są przytłumione, kolory jasne, w odcieniach szarości i nie ma w nim przypadkowych odwiedzających.

Możesz tam wstawić kanapę albo fotele czy pufy.

...

Kto?

Fundacja Katarynka

www.fundajakatarynka.pl

- Szkoli instytucje kultury, konsultuje dostępność oferty
- Pomaga w organizacji dostępnych wydarzeń
- Tworzy kompleksowo audiodeskrypcję i napisy dla niesłyszących
- Zapewnia tłumaczenie na język migowy
- Nagrywa tłumaczenia
- Zapewnia przenośną pętlę indukcyjną podczas wydarzeń
- Wypożycza odbiorniki do audiodeskrypcji

Fundacja „Promyk Słońca”

www.promykslonca.pl

- Konsultuje dostępność dla osób z niepełnosprawnością słuchu
- Instaluje stacjonarne pętle indukcyjne

Maciej Kasperkowiak

audiologist@o2.pl / Tel. 605 – 218 – 284

- Konsultacja dostępności dla osób z niepełnosprawnością słuchu
- Instalacja stacjonarnych pętli indukcyjnych

Laboratorium Tyfloinformatyczne

przy Politechnice Wrocławskiej

www.tyflolab.pwr.edu.pl

- Drukuje teksty w alfabecie braille’a
- Tworzy dostępne dokumenty PDF
- Tworzy dostępne formularze
- Tworzy i konsultuje strony www zgodnie ze standardami

ALTIX

www.altix.pl

- Tworzenie pomocy dotykowych, makiet i map
- Druk brajlowskich publikacji i etykiet

Biuro Wrocław Bez Barrier

bwb@um.wroc.pl

- Koordynuje i monitoruje wdrażanie „Wrocławskich Standardów Dostępności Przestrzeni Miejskich”
- Konsultuje dostępność przestrzeni i wydarzeń

...

Zasoby

Standardy WCAG

- <http://www.fdc.org.pl>

Przykłady dostępnych stron www:

- www.adapter.pl
- www.czytanieobrazow.pl
- www.muzeumslaskie.pl
- www.kulturawrazliwa.pl

Szablony dostępnych stron internetowych:

- <http://dostepny.joomla.pl/>

- <http://szablony.fdc.org.pl/>
- <http://pad.widzialni.org/wzorcownia,m,mg,25>

Bazy z audiodeskrypcją

- www.adapter.pl – baza ponad 200 filmów z audiodeskrypcją
- www.fkbb.org – fundacja aktualizuje nowe filmy, które posiadają audiodeskrypcję
- www.czytanieobrazow.pl – zasoby audiodeskrypcji muzealnej
- www.isztuka.pl – encyklopedia sztuki z audiodeskrypcją
- www.easy-to-read.eu/pl/ – standardy tworzenia tekstów łatwych

Publikacje

„ABC. Gość niepełnosprawny w muzeum”

Fundacja Kultury bez Barier

https://www.nimoz.pl/files/publications/17/ABC_Gosc_niepelnosprawny_lekki.pdf

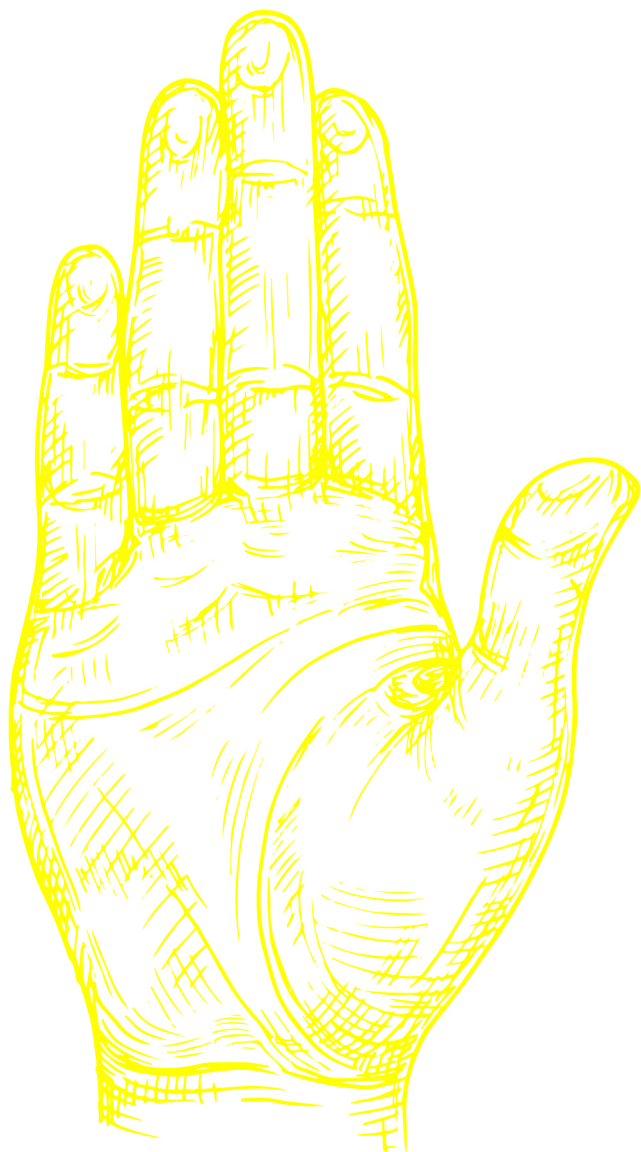
„Jak udostępniać kulturę osobom z niepełnosprawnościami”

Fundacja Kultury bez Barier

http://kulturabezbarier.org/container/Publikacja/publikacja_FKBB.pdf

...

Dobre praktyki

Kino Nowe Horyzonty

<https://www.kinonh.pl/>

Dolnośląskie Centrum Filmowe

<https://www.dcf.wroclaw.pl/cykle/adapter-w-dcf>

...

Dzięki współpracy z Fundacją Katarynka raz w miesiącu zapraszają na pokaz filmu z cyklu „ADAPTER. Kino bez barier” z audiodeskrypcją i napisami dla osób niesłyszących.

Audiodeskrypcja jest dostępna przez odbiorniki z słuchawkami, które zapewnia Fundacja Katarynka. Napisy zawierają też zapis dźwięków i są adresowane do osób niesłyszących.

Pokazy są realizowane głównie z myślą o odbiorcach

niewidomych i niesłyszących, ale są otwarte dla wszystkich.

Kina są przystosowane do potrzeb osób mających trudności z poruszaniem się.

Strefa Kultury Wrocław / SKW

<https://strefakultury.pl/>

...

Organizuje wiele wydarzeń, które są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami:

– miejskiego Sylwestra Wrocław Respect,

– Europejską Noc Literatury (z warsztatami i czytaniem z tłumaczeniem na Polski Język Migowy oraz spacerem z audiodeskrypcją dla niewidomych),

– Dzień Trójkąta (spacer z audiodeskrypcją dla niewidomych).

Główna siedziba SKW – Barbara – jest miejscem przyjaznym dla osób na wózkach. SKW przeszkoliła z dostępności swoich pracowników i wolontariuszy, a także – w ramach programu Praktycy Kultury – pracowników innych instytucji kultury.

Muzeum Współczesne Wrocławia

<https://muzeumwspolczesne.pl/mww/category/edukacja/bez-barier/>

<https://muzeumwspolczesne.pl/mww/osoby-z-niepelnosprawnosciami/>

...

Organizuje warsztaty integracyjne i sensualne dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną.

Budynek jest dostępny dla osób z dysfunkcją narządu ruchu, informacje o udogodnieniach i barierach znajdują się na stronie [www](http://www.muzeumwspolczesne.pl).

Muzeum Narodowe

<https://mnwr.pl/kontakt/muzeum-wiecej-kontaktow/deklaracja-dostepnosci/>

<https://mnwr.pl/category/niepelnosprawni/>

...

Pawilon Czterech Kopuł
– oddział Muzeum Narodowego

W budynku są ścieżki dla osób niewidomych, oznaczenia

pismem Braille'a oraz tyflografiki najważniejszych prac z wystawy stałej. W kasie jest dostępny przewodnik w piśmie Braille'a, zawierający specjalnie oznakowane dzieła z wystawy stałej. W muzeum znajdują się specjalne platformy ułatwiające poruszanie się.

W Pawilonie raz w miesiącu prowadzone są warsztaty dla osób niewidomych i niedowidzących z cyklu „Dotknij muzeum”, podczas których, dzięki pomocom dotykowym (tyflografikom), odwiedzający badają strukturę, kształty i fakturę obrazów i rzeźb i rozmawiają o sztuce współczesnej.

W ofercie można znaleźć wiele wydarzeń dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, np. z tłumaczeniem na Polski Język Migowy. Bieżącą ofertę można znaleźć na stronie www.muzeum.krakow.pl.

WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA:

- własnoręczne wykonywanie tyflografik
- projektowanie oferty dla osób ze szczególnymi potrzebami

...

Muzeum Etnograficzne

– oddział Muzeum Narodowego

Muzeum prowadzi oprowadzania, warsztaty i lekcje muzealne

dotyczące kultury tradycyjnej i historii Dolnego Śląska dla

osób z niepełnosprawnościami. Oprócz zajęć znajdujących się

w programie, oferuje także zajęcia spoza listy, realizowane na specjalne życzenie. O aktualnej ofercie dedykowanej osobom niewidomym, słabowidzącym, głuchym oraz słabosłyszącym można przeczytać na stronie [www](http://www.muzeum-etnograficzne.pl).

WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA:

– wykorzystanie pianki kreatywnej do tworzenia pomocy dydaktycznych dla osób niewidomych i słabowidzących.

...

Muzeum Pana Tadeusza

<https://muzeumpanatadeusza.ossolineum.pl/pl/program-edukacyjny/warsztaty-i-sciezki-tematyczne-dla-doroslych-i-mlodziezy/muzeum-dostepne>

Budynek jest pozbawiony barier architektonicznych,

w każde miejsce można dojechać windą, przez ekspozycję stałą prowadzi tyflościeżka, stanowiska multimedialne są dostępne dla osób poruszających się na wózku, a eksponaty w gablotach dobrze widoczne.

Muzeum realizuje projekty skierowane do osób

z niepełnosprawnościami, jak np. „Tej ciszy chwila

w Soplicowie”, którego głównym celem było przystosowanie oferty szkolnej z tematyki Pana Tadeusza do potrzeb osób słabosłyszących i Głuchych, lub „SENSO-litera.

Wystawa edukacyjna dla dzieci”, w którym powstała przestrzeń dedykowana dzieciom w wieku przedszkolnym poznającym litery, przyjazna sensorycznie, na której prezentowany jest alfabet w Polskim Języku Migowym. **W muzeum organizowane**

są warsztaty upowszechniające kulturę Głuchych,

jak warsztaty poezji miganej czy nauka Polskiego Języka Migowego dla dzieci. Także warsztaty rodzinne otwarte są dla osób z niepełnosprawnościami, w tym niepełnosprawnością intelektualną.

Muzeum oferuje możliwość dostosowania każdego warsztatu do szczególnych potrzeb odbiorców, niezależnie od rodzaju

niepełnosprawności. Pracownicy są przeszkoleni w zakresie savoir-vivre i obsługi osób z niepełnosprawnościami.

...

Centrum Kultury Wrocław-Zachód

<http://ckwz.art.pl/audiodeskrypcja.html>

Centrum od lat wykonuje projekty dedykowane osobom

z niepełnosprawnościami; było m.in. realizatorem międzynarodowego projektu „Polska i Islandia przeciw wykluczeniu z kultury”, opartego na idei audiodeskrypcji i wymianie dziedzictwa kulturowego; obecnie prowadzi dwa międzynarodowe projekty:

– **„Umieć się spotkać”**, w ramach programu Erasmus+, polegający na cyklu szkoleń pracowników instytucji kultury, dotyczących przygotowania oferty dla osób z niepełnosprawnościami oraz promocji dostępności oraz

– **„Nowe możliwości zatrudnienia w tworzeniu biznesu w sektorze audiodeskrypcji i napisów dla niesłyszących (CASTLE)”**, polegający na tworzeniu warunków do rozwoju audiodeskrypcji i napisów.

W stałej ofercie są filmy i spektakle z audiodeskrypcją i napisami dla niesłyszących. Obecnie realizowane są też

cykliczne prezentacje twórczości osób

z niepełnosprawnościami TON (teatralne, muzyczne,

plastyczne, taneczne) oraz warsztaty bajkoterapii:

integracyjne warsztaty teatralno-muzyczne, filmowe i animacji filmowej.

...

Wrocławski Teatr Lalek

<https://teatrlalek.wroclaw.pl/pl/>

Na stronie www przedstawione są informacje o dostępności i barierach, które można napotkać w budynku.

Teatr aktywnie działa na rzecz udostępnienia oferty osobom

z niepełnosprawnościami: uczestniczył w wydarzeniach

w ramach Festiwalu Kultury Bez Barrier, realizował cykl

warsztatów w ramach Pracowni Działań włączających „**Teatr**

Otwarty!”, dedykowanych widzom z dysfunkcjami sensorycznymi.

Muzeum Śląskie – Katowice

<https://muzeumslaskie.pl/pl/dostepnosc/>

...

Muzeum udostępnia wystawy i wydarzenia programowe dla

publiczności o różnych potrzebach. Wernisaże, wykłady, spektakle tłumaczone są na polski język migowy, prowadzone są warsztaty oraz oprowadzania z audiodeskrypcją, jest możliwość zwiedzania dotykowego z wykorzystaniem tyflografik oraz obiektów przestrzennych.

Muzeum dba o łatwy dostęp do informacji, szkoli pracowników

w zakresie obsługi gości z niepełnosprawnościami,

współpracuje z głuchymi artystami. Realizuje długofalowy

Program Edukacji Włączającej dla Osób Niesłyszących, w ramach którego m.in. organizuje coroczne seminarium „Sztuka łączenia”, prowadzone w różnych językach migowych przez osoby Głuche, oraz realizuje działania upowszechniające wiedzę na temat kultury Głuchych.

Centrum Kultury Zamek – Poznań

<https://ckzamek.pl/podstrony/170-niepelnosprawni/>

...

Centrum udostępnia bardzo dokładne informacje na temat dostępności budynku i oferty dla osób

z niepełnosprawnościami – można je znaleźć na stronie www.

Wiele wydarzeń, które organizuje, również plenerowych, jest tłumaczonych na Polski Język Migowy i ma zapewnioną audiodeskrypcję.

Centrum współpracuje z wolontariuszami i asystentami osób

niepełnosprawnych, posiada pętlę indukcyjną, w kasie jest możliwość zakupu słuchawek wyciszających.

Narodowa Galeria Sztuki – Zachęta

<https://zacheta.art.pl/pl/wizyta/dostepnosc>

...

Budynek jest dostosowany do potrzeb osób

z niepełnosprawnością ruchową. Stanowiska obsługi

wyposażone są w pętle indukcyjne, strona www zawiera treści

tłumaczone na Polski Język Migowy (PJM) oraz z audiodeskrypcją, na stronie dostępny jest przewodnik. Program edukacyjny towarzyszący wystawom obejmuje wydarzenia tłumaczone na Polski Język Migowy i z audiodeskrypcją na żywo.

Prace wideo mają napisy dla osób niesłyszących. Realizowane są oferty dla osób z różnymi dysfunkcjami, np. warsztaty dla osób niewidomych, zaburzeniami ze spektrum autyzmu czy osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Muzeum Polin – Warszawa

<https://www.polin.pl/pl/informacje-dla-niepelnosprawnych>

...

Muzeum jest w pełni dostępne architektonicznie (bardzo dokładne informacje na ten temat znajdują się na stronie www), zatrudnia koordynatora ds. dostępności, asystentów, publikuje informacje w Polskim Języku Migowym oraz z audiodeskrypcją i napisami dla osób niesłyszących, posiada tyflografiki wybranych obiektów wystaw stałej i czasowych, zapewnia

miejsce wyciszenia i przedprzewodnik dla osób ze spektrum autyzmu.

Dysponuje czytnikiem ekranu NVDA – programem, który dzięki wbudowanej obsłudze syntezy mowy oraz Braille’a pozwala osobom niewidomym i niedowidzącym korzystać z komputera – lupami do oglądania eksponatów w mocnym przybliżeniu, tabletami z nagraniem oprowadzania w Polskim Języku Migowym oraz naszyjnymi pętlami indukcyjnymi do korzystania w trakcie zwiedzania z przewodnikiem.

Prowadzi na Facebooku grupę „POLIN Muzeum Dostępne”, z której można się dowiedzieć o stosowanych rozwiązaniach i najnowszych wydarzeniach dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami.

W ofercie ma m.in. **„Poranne Ptaszki”** – zwiedzanie wystawy dla rodzin z dziećmi ze spektrum autyzmu (muzeum otwarte jest wcześniej, nie ma innych zwiedzających, na wystawie przyciszone są multimedia i przytłumione światło, zespół pracujący podczas tego wydarzenia jest wcześniej przeszkolony z zakresu komunikacji z osobami ze spektrum autyzmu) oraz warsztaty dla rodzin z dziećmi z różnymi

niepełnosprawnościami, w szczególności sprzężonymi oraz rzadkimi chorobami genetycznymi i zaburzeniami zachowania.

Warsztaty odbywają się w grupie 30- 40 osobowej, atrakcje są dostosowane do możliwości uczestników, podczas wydarzenia pracuje więcej edukatorów, dostępny jest też dodatkowy pokój wyciszenia.

Łazienki Królewskie – Warszawa

<https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/edukacja/muzeum-dostepne>

...

Tu realizowany jest kompleksowy projekt „Muzeum Dostępne”, którego celem jest otwarcie Łazienek Królewskich dla wszystkich gości poprzez dostosowanie oferty edukacyjno-kulturalnej do różnych grup odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem osób o indywidualnych potrzebach. Priorytetami Muzeum Dostępnego są: ogólna dostępność wydarzeń dzięki tłumaczeniu na Polski Język Migowy oraz wykorzystywanie audiodeskrypcji i materiałów edukacyjnych, takich jak tyflografiki i mapy dotykowe.

Spotkania odbywają się w przestrzeniach pozbawionych barier architektonicznych, dostosowanych do potrzeb osób

poruszających się na wózkach. W stałej ofercie Muzeum znajdują się warsztaty i spotkania dla osób o różnych dysfunkcjach – szczegółowe informacje można znaleźć na stronie [www](http://www.muzeumwarszawy.pl).

Pracownicy Muzeum są przeszkoleni z profesjonalnej obsługi zwiedzających z niepełnosprawnością ruchu, wzroku i słuchu.

Teatr Syrena – Warszawa

<https://www.teatrsyrena.pl/dostepnosc.html>

...

Informacje o dostępności są umieszczone na stronie [www](http://www.teatrsyrena.pl).

Teatr stopniowo dostosowuje swój repertuar dla potrzeb osób głuchych i niewidomych, w coraz większej liczbie spektakli wykorzystuje audiodeskrypcję i napisy dla osób niesłyszących.

W kasie można wypożyczyć naszyjne pętle indukcyjne.

Teatr Rozmaitości – Warszawa

<http://trwarszawa.pl/teatr-bez-barier/>

...

Teatr oferuje spektakle z audiodeskrypcją i napisami dla osób niesłyszących oraz tłumaczeniem w Polskim Języku Migowym, poprzedzone warsztatami przygotowującymi do odbioru spektaklu i zakończone spotkaniami dyskusyjnymi.

Podczas warsztatów uczestnicy m.in. wchodzi na scenę,

gdzie mają możliwość zapoznania się ze scenografią i

kostiumami. Szczegółowa informacja o ofercie znajduje się na stronie [www](http://trwarszawa.pl/teatr-bez-barier/).

Kino Elektronik – Warszawa

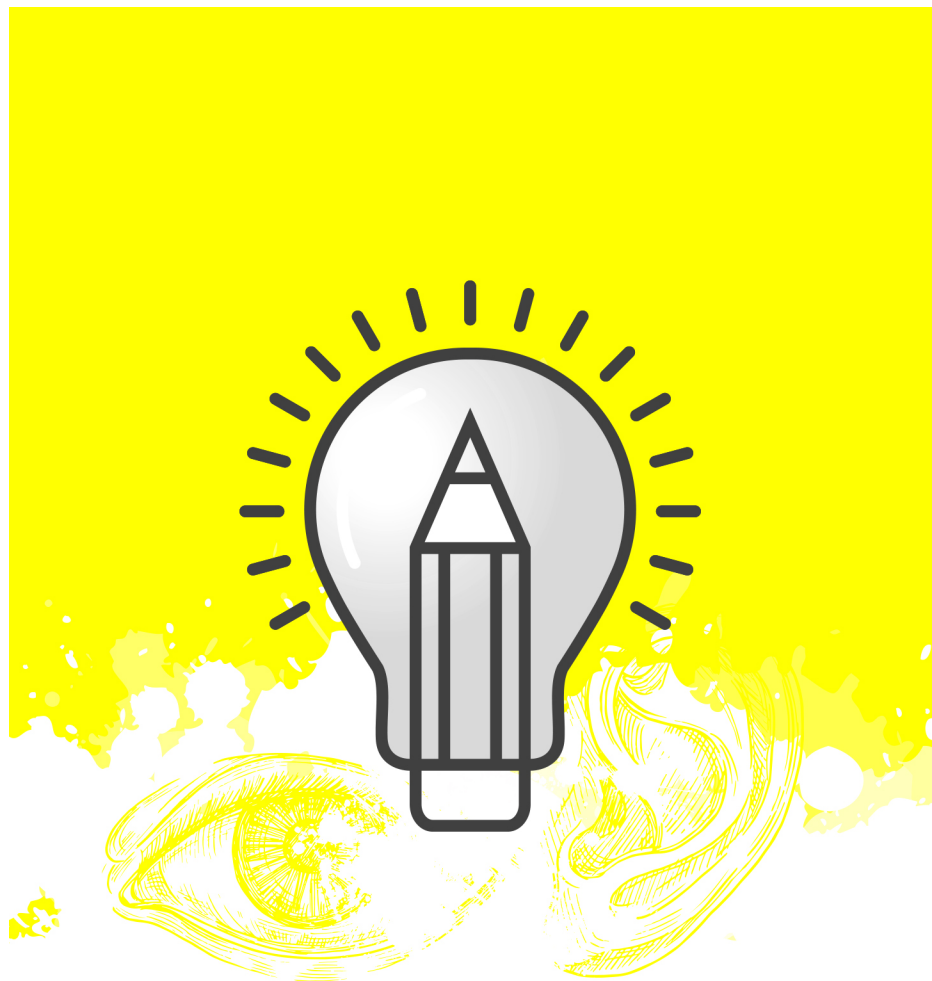
<http://kinoelektronik.pl/>

...

We współpracy z Fundacją Kultury bez Barrier realizuje pokazy filmów z audiodeskrypcją i napisami dla niesłyszących.

W ramach projektu „Filmolekcje” widzowie z dysfunkcją wzroku i słuchu uczestniczą też w warsztatach, pomagających im zrozumieć podstawowe zagadnienia języka filmowego.

Budynek jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

Scenariusz dla osób z niepełnosprawnością wzroku

Temat: Szabas

– o kulturze i tradycji żydowskiej

z audiodeskrypcją w Synagodze pod Białym Bocianem

CEL ZAJĘĆ:

Uczestnicy poznają:

- historię Synagogi Pod Białym Bocianem i legendę związaną z jej nazwą,
- znaczenie i zastosowanie przedmiotów rytualnych w synagodze,
- funkcje łaźni rytualnej (mykwy),
- najważniejsze tradycje judaizmu skupione wokół szabatu.

METODY PRACY: wykład

CZAS ZAJĘĆ: 1,5 godz.

MATERIAŁY DODATKOWE:

- rekwizyty: menorą, szal modlitewny, jarmułka, kielichy, chałka, świeczniki, świeczki, przyprawy;
- audiodeskrypcja obiektów

PRZEBIEG:

Część I: Synagoga Pod Białym Bocianem

Krótką powojenna historia budynku. Opis wyglądu synagogi z zewnątrz i we wnętrzu - odczytanie gotowej audiodeskrypcji.

Opis poszczególnych rekwizytów towarzyszący dotykaniu oryginałów.

Czas trwania: 20 min

Audiodeskrypcja: wygląd zewnętrzny synagogi, sala główna, menora

Rekwizyty: menora, szal modlitewny, jarmułka

Część II: Mykwa (łaźnia rytualna) – miejsce zadedykowane kobietom.

– Jak wygląda mykwa, kto z niej korzysta i dlaczego?

– Jak wyglądają rytuały w mykwie?

Czas trwania: 20 min

Audiodeskrypcja: mykwa

Część III: Szabas – tradycja i historia

– Co to jest szabat, kiedy zaczyna się i kończy?

– Jakie są tradycje, zwyczaje i rytuały związane z szabatem?

Czas trwania: 50 min

Rekwizyty: kielichy, chałka, świeczniki, świece, przyprawy

PODSUMOWANIE.

Uwagi dla prowadzącego zajęcia:

- mów powoli, głośno i wyraźnie z uważnością na tłumacza PJM;
- unikaj trudnych, skomplikowanych, specjalistycznych terminów, zastępuj je łatwiejszymi;
- angażuj pozostałe zmysły uczestników: dotyk, węch, smak;
- zaplanuj czas na zadawanie pytań przez uczestników.

Scenariusz dla osób z niepełnosprawnością słuchu

Temat: Szabas – o kulturze i tradycji żydowskiej z tłumaczeniem PJM w Synagodze pod Białym Bocianem

CEL ZAJĘĆ:

Uczestnicy poznają:

- historię Synagogi Pod Białym Bocianem i legendę związaną z jej nazwą,
- znaczenie i zastosowanie przedmiotów rytualnych w synagodze,
- funkcje łaźni rytualnej (mykwy),
- najważniejsze tradycje judaizmu skupione wokół szabatu.

METODY PRACY: wykład

CZAS ZAJĘĆ: 1,5 godz.

MATERIAŁY DODATKOWE:

- rekwizyty: menorą, szal modlitewny, jarmułka, kielichy, chałka, świeczniki, świece;
- kartki z wydrukowanymi nazwami terminów z dziedziny judaizmu (słowniczek).

PRZEBIEG:

Część I: Synagoga Pod Białym Bocianem

- Dlaczego centrum świątyni to ściana wschodnia?
- Czym jest Tora (Pięcioksiąg)?
- Co to jest Aron haKodesz (szafa ołtarzowa), jaką pełni funkcję?
- Co to jest menorah i czym jest wieczne światło?
- Jakie są zasady i atrybuty dla mężczyzn podczas modlitwy?

Czas trwania: 20 min

Słowniczek: synagoga, Tora, Aron haKodesz, menorah, jarmułka

Część II: Mykwa (łaźnia rytualna) – miejsce zadedykowane kobietom.

- Jak wygląda mykwa, kto z niej korzysta i dlaczego?
- Jak wyglądają rytuały w mykwie?

Czas trwania: 20 min

Słowniczek: mykwa, rytuał

Część III: Szabas – tradycja i historia

- Co to jest szabat, kiedy zaczyna się i kończy?
- Jakie są tradycje, zwyczaje i rytuały związane z szabatem?

Czas trwania: 50 min

Słowniczek: szabat / szabas, hawdala

PODSUMOWANIE.

Uwagi dla prowadzącego zajęcia:

- mów powoli, głośno i wyraźnie z uważnością na tłumacza PJM;
- unikaj trudnych, skomplikowanych, specjalistycznych terminów, zastępuj je łatwiejszymi;
- angażuj pozostałe zmysły uczestników: dotyk, węch, smak;
- **zaplanuj czas na zadawanie pytań przez uczestników.**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ze środków Funduszu Kultury pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Dofinansowano ze środków PFRON w dyspozycji MOPS Wrocław.

Publikacja przygotowana w ramach zadania finansowanego ze środków Gminy Wrocław.

www.wroclaw.pl